

VERSLAG

Bewonersavond over (ervaringen en toekomst) Domus Leger des Heils in Rijckholt

Woensdag 17 april 2024, 20.00 - 22.00 uur

Locatie: Koetshuis kasteel Rijckholt

Een Domus in Rijckholt: hoe zat het ook alweer?

In het voormalig klooster in Rijckholt is in november 2023 een Domus van het Leger des Heils Zuidoost gevestigd. Voorheen was deze Domus in Maastricht gehuisvest. Maar het huurcontract van dat gebouw eindigde en bovendien was het pand niet meer geschikt als woonlocatie, omdat de oudere cliënten steeds meer zorg nodig hebben voor hun lichamelijke klachten. Het Leger des Heils zocht geruime tijd naar een nieuwe geschikte locatie met een zorgbestemming. Die vond zij in het voormalig kloostercomplex Huize Immaculata (van de zusters onder de Bogen) in Rijckholt. Een deel van dat pand stond leeg.

Na een (in pandige) renovatie zijn hier 35 cliënten komen wonen. Deze mensen waren eerder in hun leven veelal dakloos en kampen met een combinatie van psychische problemen en verslavingsproblematiek (alcohol en/of drugs). Het gebruik van middelen maakt dat deze mensen van veel zorg zijn uitgesloten. Door hen onderdak te geven, ontkomen ze aan de stress van het straatleven. Hierdoor neemt uiteindelijk het gebruik van drank en drugs af en worden minder strafbare feiten gepleegd. De cliënten hebben ieder een eigen kamer met sanitaire voorzieningen. Daarnaast is er een gezamenlijke keuken en woonkamer. In de Domus is 24/7 zorg en begeleiding.

De aanleiding voor de bijeenkomst

In de aanloop naar de vestiging van de Domus vonden op 6 juli, 1 november en 15 november 2023 inwonersavonden plaats. Tijdens die laatste bijeenkomst spraken we af hoe we beter met inwoners zouden communiceren en we (Leger des Heils, gemeente, politie, BOA's en de klankbordgroep) bespraken nogmaals alle vragen en zorgen. We maakten afspraken over toezicht en handhaving, over de manier van klachtenmelding en de opvolging daarvan.

De klankbordgroep had die afspraken voorbereid en vastgelegd in een convenant. Dit convenant - dat openbaar is in te zien - beschrijft de afspraken tussen en de taken en verantwoordelijkheden van de verschillende partijen (Leger des Heils, gemeente, politie) om de leefbaarheid in Rijckholt te borgen na de komst van de Domus.

Het convenant is op 15 november ondertekend door alle betrokken partijen. Een resultaat dat ook om opvolging vroeg. Er is daarop gezorgd voor meldpunten, meldkaarten en klachtenopvolging. De klankbordgroep bleef eens per maand bij elkaar komen om het proces nauwgezet en kritisch te volgen. Hoe loopt het tot nu toe? Wat zijn de ervaringen? Werken de afspraken die we hebben gemaakt? Er is afgesproken om na een paar maanden plenair terug te blikken en vooruit te kijken. Dat gebeurt tijdens deze bewonersavond.

De aanwezigen

De avond werd bezocht door ongeveer 35 inwoners van Rijckholt. Zij luisterden naar de presentaties en de sprekers. Zij stelden kritische vragen en ze deelden de zorgen die er nog steeds zijn.

Als spreker waren aanwezig:

- Burgemeester Alain Krijnen, portefeuille openbare orde en veiligheid
- Wethouder Jan Weling, coördinerend portefeuillehouder en wethouder verkeer en vervoer
- Anne-Marie Niekamp, voorzitter klankbordgroep
- René Jacobs, coördinator van de BOA's
- Olga Sollet, projectleider vluchtelingen Eijsden-Margraten
- Twan Wilmes, beleidsmedewerker verkeer en vervoer
- Brian van Schagen, adviseur burgerparticipatie

1. Inleiding burgemeester Krijnen

Na een kort welkomstwoord door moderator Lysbeth den Dulk praat burgemeester Krijnen de aanwezigen bij. Hij kijkt terug op de bijeenkomst van 15 november en hij duidt de bedoeling van deze avond. Daarbij introduceert hij de sprekers en de thema's:

- De klankbordgroep en wat die heeft gedaan
- De geregistreerde meldingen over de (bewoners van de) Domus
- De opvang van Oekraïners
- De resultaten van de schouw
- Vooruitblik naar de toekomst en de bijeenkomst over leefbaarheid

Tot slot draagt hij het stokje over aan coördinerend portefeuillehouder Jan Weling en dankt iedereen voor de betrokkenheid en inzet.

2. Evaluatie convenant

Spreker: Anne-Marie Niekamp (inwoner van Rijckholt en sinds 1-1-2024 voorzitter klankbordgroep)

De klankbordgroep ging in juli 2023 van start en bestaat uit het burgerplatform, onafhankelijke inwoners, gemeente (inclusief BOA's), politie en Leger des Heils. Tussen juli en november 2023 hebben we ons gericht op het opstellen van het convenant. En sinds november 2023 volgen we dat op, we monitoren de meldingen en de overlast, we bekijken wat de Domus doet met het dorp. De klankbordgroep kwam eens per maand bij elkaar. Vanaf nu is dat eens per kwartaal.

We horen 2 geluiden in het dorp. Er zijn mensen die vinden dat iedereen recht heeft op een plek in de maatschappij. Maar we horen ook zorgen van mensen die moeite hebben met de komst van de Domus. We willen ervoor zorgen dat er geen polarisatie ontstaat, dat er in Rijckholt niet twee kampen komen. Samen zetten we ons in voor de leefbaarheid. We willen drugsoverlast voorkomen en overige overlast beperken.

Sinds de komst van de Domus zien we de aanwezigheid van de bewoners in het dorp. Ook als de poort 's avonds sluit. Dat mag, de Domus is geen gevangenis. We zien ook meer BOA's in het dorp. De drugsoverlast lijkt beperkt te blijven.

Het aantal meldingen is beperkt gebleven en de meldingen gaan niet alleen over overlast. Er lijkt meer last te zijn van (bouw)verkeer. Meldingen over bewoners zijn actief opgepakt door de leiding van de Domus. Wel blijkt dat niet voor iedereen duidelijk is wat je bij wie moet melden. De meldkaart vraagt om verbetering.

Op 31 mei is de officiële van de Domus. Iedereen is dan welkom. De Domus wil graag verbinden met en verankeren in het dorp. Bijvoorbeeld door activiteiten te organiseren. Heeft u daar ideeën over? Dan kunt u terecht bij Moniek Vankan van het Leger des Heils.

Spreker: René Jacobs (coördinator van de BOA's)

Ik geef u een overzicht van de meldingen die bij de gemeente, de politie en het Leger des Heils zijn binnengekomen in de periode november 2023 t/m maart 2024.

De BOA's zijn vier keer per dag te zien in het dorp en bezoeken dan telkens de omgeving van het kloostercomplex. Bij elk bezoek hebben zij vrijwel geen bijzonderheden waargenomen.

3x zijn ze aangesproken over verdachte voertuigen

1x signaleerden zij zelf een verdacht voertuig

1x troffen zij een Domus-bewoner slapend in de berm aan. Zij brachten hem naar huis.

Aantal meldingen, binnengekomen bij de gemeente:

2x druggerelateerd

2x dronken persoon in Gronsveld (dit bleek beide keren om dezelfde persoon te gaan)

1x gevaarlijk bouwverkeer, modder op de weg

Aantal meldingen, binnengekomen bij de politie:

3x druggerelateerd

1x gevoel van onveiligheid

Aantal meldingen, binnengekomen bij het Leger des Heils:

5x druggerelateerd

5x persoon bevindt zich op privéterrein

2x overlast bij ondernemers

1x verbale agressie/asociaal gedrag

In totaal gaat het om 27 meldingen in ruim 4 maanden tijd (= gemiddeld 1,5 per week). Mogelijk zitten hier nog dubbelingen in. En misschien hebben we ook wel eens een melding gemist.

Opmerkingen en vragen uit de zaal (en antwoorden):

Inwoner: Tijdens de laatste klankbordgroep-bijeenkomst hoorde ik dat er 96 meldingen zijn gedaan.

René Jacobs: Dat is niet juist, er staan 27 meldingen in het systeem.

Inwoner: Dat lijkt goed voor elkaar, slechts 27 meldingen. Maar hoeveel inwoners melden niet?

René Jacobs: Daar is geen informatie over. Als mensen niet melden, hebben we daarover geen cijfers.

Anne-Marie Niekamp: We weten dat er inwoners zijn die melden lastig vinden. We willen proberen die drempel weg te nemen.

Inwoner: U zegt: 'de BOA's constateerden vrijwel geen bijzonderheden'. Ik vind dat suggestief.

René Jacobs: Op het moment dat de BOA's aanwezig zijn, zien ze niets dat van waarde is om te melden. Ze zijn er vier keer per dag, maar zien niet alles. Daarom is het fijn als inwoners melden.

Inwoner: Ik ervaar het als een drempel om te melden. Bovendien moet ik dan zelf bepalen op basis van uiterlijk of iemand in de Domus woont. Ik kijk hierdoor met andere ogen naar mensen die ons dorp bezoeken. Ook heeft mijn dochter een vervelende ervaring met iemand die vanuit een auto naar haar riep. Ik heb een melding gedaan, maar daar niets op terug gehoord.

René Jacobs: Dan is dat misgegaan. Want elke melding behoeft opvolging.

Inwoner: Ik heb de ervaring, als ik de kinderen om 8.30 uur naar school breng, dat bewoners van de Domus op een muurtje zitten met een blik bier. Ze doen niks verkeerd, maar het is niet prettig. Moet ik dat dan melden? Bovendien is het vervelend dat wij als burger die stap moeten zetten.

Inwoner: Ik vind de trots waarmee deze cijfers worden gepresenteerd misplaatst. Ik mis empathie. Dit is geen reële afspiegeling van wat hier in Rijckholt gebeurt. Waarom wordt er geen enquête onder inwoners gehouden?

René Jacobs: Het is zeker niet de bedoeling om de cijfers met trotsheid te presenteren.

Burgemeester Krijnen: Het zijn kale cijfers zonder confetti. Dit is geen show. Met uw opmerking doet u de inzet van deze mensen tekort. Ik sta ervoor open om inwoners (en zeker ouderen) persoonlijk te bezoeken en te horen wat er gebeurt en wat er speelt.

Anne-Marie Niekamp: Ik snap het sentiment. Het is een gevolg van dat mensen niet goed weten waar ze moeten melden.

Inwoner: Ik wil de zorgen van mijn ouders wegnemen. Die komen niet buiten, die melden niet. Ik stel het op prijs als u bij hen langs gaat.

Burgemeester Krijnen: Graag! Zo is ook het inschakelen van een ouderenpsycholoog mogelijk. In andere gemeenten is dat een gangbare manier om te zorgen dat mensen die het niet meer durven toch weer buiten komen. Het idee van een enquête spreekt mij aan; ik sta daar positief tegenover.

Inwoner: Toen ik de meldkaart thuis kreeg, heb ik alles doorgelezen en toen bekwam me het gevoel: ons dorp gaat door het putje. Ik zie 's ochtends bewoners midden op straat rijden in hun rolstoel, na het werk zie ik ze urineren tegen een muurtje. Als ze op een bankje zitten voor mijn huis en mijn dochter fietst weg, houdt mijn buurvrouw het in de gaten tot ze er langs is. Het is nog niet allemaal hosanna.

Moderator: De meldkaart lost dit ook niet op. Het is alleen middel om situaties te melden.

Burgemeester: U ziet de meldkaart en denkt 'oei, dan zal het wel nodig zijn'. Laten we de politie twee keer per dag patrouilleren, dan denkt u ook 'oei'. Dat kan een unheimisch gevoel geven, terwijl het niet zo is bedoeld. Het straatbeeld is onwennig, maar het hoeft niet perse te betekenen dat er sprake is van overlast of onveiligheid. De afspraak is bovendien: is er sprake van gedragsoverschrijding, dan worden de bewoners erop aangesproken.

Verder waren er vragen over het al dan niet optreden tegen alcoholgebruik in de openbare ruimte. De burgemeester gaf hier aan niet met twee maten te meten en de APV overal in de gemeente Eijsden-Margraten toe te passen als nodig.

3. Opvang en open dag Oekraïners

Spreker: Olga Sollet, projectleider vluchtelingen Eijsden-Margraten

Sinds 1 maart 2024 zijn in blok C van het kloostercomplex Oekraïners gehuisvest. De gemeente huurt dit tot en met 31-12-2027. De vluchtelingen benutten eenderde deel van deze vleugel. In de rest van dat bouwdeel is de Domus gehuisvest.

We hebben deze opvang geschikt gemaakt voor gezinnen met kinderen. Zij verbleven hiervoor grotendeels op kamers van Hotel Groot-Welsden. Dat was niet geschikt voor gezinnen. We hebben in

deze opvang 11 appartementen gerealiseerd (woonkamer met open keuken, eigen sanitair, slaapvertrek en berging; voor 3-4 personen) en 8 studio's (geen apart slaapvertrek; voor 1-2 personen). Er is een tuin, wasruimte, recreatieruimte, kantoor en opslag. Bij de ingang zijn tijdelijke parkeerplaatsen gemaakt om overlast in de buurt te voorkomen.

In heel Eijsden-Margraten hebben we meer dan 150 Oekraïners gehuisvest. In deze opvang verblijven maximaal 50 personen. Op dit moment zijn het er 47, allemaal vallend onder de Tijdelijke Beschermmaatregel Ontheemden Oekraïne. 28 bewoners zijn binnen Eijsden-Margraten verhuisd en 19 zijn via de Veiligheidsregio geplaatst. Het gaat om 3 alleenstaanden, 7x tweepersoonshuishouden, 6x driepersoonshuishouden en 3x vierpersoonshuishouden.

Opmerkingen en vragen uit de zaal (en antwoorden):

Inwoner: Ik kreeg pas op 29 februari een brief in de bus dat er per 1 maart Oekraïners zouden komen. Waarom informeert u ons zo laat en zo stiekem?

Olga Sollet: Het was niet stiekem, we wisten al langer dat de Oekraïners hier zouden komen. Tijdens de bijeenkomsten in november 2023 is het al gemeld. Vervelend dat u het niet wist. De precieze startdatum wisten we pas kort tevoren, omdat we afhankelijk waren van de planning van de verbouwing en inrichting.

Inwoner: Is de gemeente de huurder? En wat gebeurt er als het aantal Oekraïners daalt?

Olga Sollet: Ja, de gemeente is de huurder. In de huurovereenkomst is vastgelegd dat dit bouwdeel enkel bedoeld is voor Oekraïners. We hopen dat de oorlog snel stopt. Wel is de verwachting dat veel vluchtelingen, ook als de situatie in hun land verbetert, hier zullen blijven.

Inwoner: Is 50 Oekraïners echt het maximum? Heeft de situatie in Ter Apel geen consequenties voor de (omvang van de) opvang hier?

Olga Sollet: 50 personen is het maximum. Ik hou me aan de afspraken. Bovendien is de locatie voorzien van alle brandveiligheidsvoorzieningen en vergunningen. We hebben hier zelf de instroomregie. Rijckholt is een andere situatie dan Ter Apel, daar is het eerste meldpunt voor vluchtelingen die in Nederland aankomen.

4. Resultaten schouw 6 maart 2024

Spreker: Jan Weling (coördinerend portefeuillehouder en wethouder verkeer en vervoer)

Veel klachten gaan over de verkeerssituatie en de verkeersoverlast rond het complex. Niet alleen tijdens de verbouwing, maar ook nu nog. Er valt het nodige te verbeteren aan de openbare verlichting, het groenbeheer en de ontsluiting van het complex. Daarom ben ik op 6 maart 2024 met 10 inwoners en 2 deskundigen van de gemeente op pad gegaan. We hebben gekeken wat voor (soort) verkeer er rijdt en wat de snelheden zijn. Per straat/locatie zijn de aandachtspunten genoteerd. Twan Wilmes licht deze aan u toe.

Spreker: Twan Wilmes (beleidsmedewerker verkeer en vervoer)

Brandwegkse

Het asfalt is in slechte staat en er is geen veilige looproute door het ontbreken van een trottoir.
Actie: Er komt in 2024 nieuw asfalt.

Voerenweg X Brandwegske

Fietsers verlenen geen voorrang, doordat ze denken dat ze op een voorrangsweg zitten.
Actie: Het aanbrengen van blokmarkering op het wegdek moet dat gevoel wegnemen.

Voerenweg tot klooster

De fietsers hebben hoge snelheden. Ze lijken net zo snel te gaan als auto's. Al voelt dat al gauw zo, omdat de weg smal is. Er is geen veilige looproute door het ontbreken van een trottoir.

Voerenweg X Steenstraat

Het kruispunt is onoverzichtelijk. Geparkeerde voertuigen blokkeren het zicht. Fietsers geven geen voorrang en snijden de bocht af.

Acties: Het aanbrengen van blokmarkering moet duidelijker maken dat je voorrang moet geven. Daarnaast plaatsen we een spiegel. Dat doen we als proef. Spiegels kunnen helpen, maar hebben nadelen. Het kost even tijd om in de spiegel te kijken en als je dat doet, let je niet op het kruispunt. Ik kom zelf af en toe kijken en we evalueren de spiegel in de klankbordgroep. Bij proef moet u overigens niet denken we de spiegel na een maand al weghalen. Deze blijft wat langer staan.

Voerenweg X Kruisstraat

Het kruispunt is onoverzichtelijk. Verkeer dat uit de uitrit van het klooster komt, rijdt zonder te kijken door. Fietsers snijden de bocht af. Het verkeersbord aan het begin van de Kruisstraat staat verkeerd.

Acties: We brengen blokmarkering aan op het wegdek. We plaatsen (als proef) een spiegel. Het verkeersbord komt verderop in de straat. En we treden in overleg met de eigenaar van het klooster om de uitrit te verbeteren. Deze is onoverzichtelijk door de aanwezigheid van veel groen. Voor fietsers die uit zuidelijke richting komen, is het onduidelijk dat er verkeer van rechts kan komen.

Voerenweg

Er wordt gevraagd om hier eenrichtingsverkeer van te maken, via de noordkant. Op het fietspad blijft water staan.

Actie: Het waterprobleem wordt opgenomen in het onderhoud. Maar de Voerenweg wordt geen eenrichtingsverkeer. Er is twijfel of mensen dat gaan volgen.

Uitrit Voerenweg 21

Vanuit de uitrit van het kloostercomplex is moeilijk te zien of er iets op de Voerenweg rijdt.

Actie: De uitrit is niet van de gemeente. We treden in overleg met de eigenaar van het klooster om de uitrit te verbeteren.

Verlichting

Tijdens de schouw waren er geen opmerkingen over de verlichting. Toch behoeft dit aandacht.

Actie: We plaatsen drie lichtmasten in de Kruisstraat.

Boswegen

Ik heb ook met inwoners gesproken over boswegen. Die oplossingen koppelen we 1 op 1 terug, omdat ze niet met de verkeersveiligheid in Rijckholt te maken hebben.

Opmerkingen en vragen uit de zaal (en antwoorden):

Inwoner: Als je Steenstraat naar boven rijdt, heb je geen zicht op rechts. Zet hier een stopstreep, naast de spiegel.

Twan Wilmes: Dat gaat niet zomaar, omdat we in Nederland te maken hebben met eisen voor de inrichting van wegen. Zeker is de Steenstraat een gevaarlijke kruising, we gaan dat beter in beeld brengen.

Inwoner: Is het een idee om busjes niet via de Steenstraat te laten rijden?

Twan Wilmes: Er is op dit moment nog veel bouwverkeer. Maar het verschil tussen een auto en busje is lastig te bepalen. Er zijn geen verkeersborden om busjes te verbieden.

Inwoner: Kunnen we van de Steenstraat eenrichtingsverkeer maken?

Twan Wilmes: Daar wil ik samen met u naar kijken (na afloop van deze bijeenkomst).

5. Bijeenkomst leefbaarheid

Spreker: Brian van Schagen (adviseur burgerparticipatie)

Hoe nu verder? Hoe kunnen we samen invulling geven aan de leefbaarheid van Rijckholt? En hoe zorgen we dat iedereen kan meedoen? Ik hoor veel ideeën, die vaak over het kloostercomplex gaan. Daar wil ik met u over van gedachten wisselen. Bij deze nodig ik u alvast uit (een officiële oproep volgt nog) voor woensdag 15 mei 2024. Dan hoor ik graag welke ideeën er zijn en hoe we die kunnen oppakken. Weet u nu al zeker dat u er de 15^e bij bent, dan kunt u zich vanavond alvast aanmelden.

Inwoner, namens Burgerplatform:

De Domus zou een verrijking zijn voor Rijckholt. Nu blijkt dat het dorp het vreselijk vindt. Vervolgens zouden in een convenant afspraken worden gemaakt die ervoor zorgen dat leefbaarheid in het dorp gewaarborgd wordt. Een houvast waar wij én het Leger des Heils zich aan te houden hadden. Ik had vertrouwen in dat convenant. Maar ook dat bleek een worst die ons werd voorgehouden. Want de afspraken in het convenant zijn zodanig vastgelegd dat men er alle kanten mee op kan.

Wat betreft de verkeersveiligheid: fijn dat er een schouw is geweest. Ik had gedacht dat er geen actie uit zou voortkomen, maar nu hoor ik vanavond toch dat er twee spiegels komen en op twee plekken een blokmarkering. Dat is winst. Ik hoop dat dat bijdraagt aan de leefbaarheid.

De vetste worst die ons wordt voorgehouden, is de vraag: kijk eens of er in Rijckholt behoefte is aan een buurthuis/een gemeenschappelijk gebouw waar mensen elkaar kunnen ontmoeten en verenigingen een lokaal hebben. Onze stichting heeft dat aangegrepen en vorige week een bijeenkomst georganiseerd om te peilen of er behoefte aan is. Vertegenwoordigers van alle verenigingen waren aanwezig. Er was veel animo en er waren positieve geluiden. Genoeg om met positieve energie, samen met de gemeente, de mogelijkheden te bekijken. Aan gemeenschapszin ontbreekt het niet in ons dorp. Laten we hopen dat deze worst niet in het rijtje van vele andere worsten terecht komt, maar dat de gemeente laat zien dat ze écht iets voor de inwoners van Rijckholt wil terugdoen. Hopelijk steken we geen energie in iets dat toch niet zal doorgaan of waar geen budget voor wordt vrijgemaakt. Laten we hopen dat het verenigingsleven niet doodbloedt, want dan heeft

praten over leefbaarheid geen enkele zin meer. Ik hoop dat er open en eerlijk naar de mogelijkheden gekeken wordt.

Brian van Schagen: Dank alvast voor het eerste idee. Ik hoorde ook het idee van de enquête voorbij komen. Dat is een goede manier waardoor mensen, die zich niet zo makkelijk laten horen, hun ideeën kwijt kunnen.

Inwoner: Is het een idee om de bewoners van de Domus verkeerslessen te geven? Ze rijden ongevraagd midden op de weg of zetten hun scootmobiel haaks in de tunnel.

Moniek Vankan (Leger des Heils): Ik spreek niet tegen dat ze dat doen. We hebben daar al met de bewoners over gesproken. We hopen dat het afneemt. Constateert u dit gedrag, blijf het dan vooral melden. Liefst door te bellen.

Inwoner: Ik wil positief afsluiten. Ik heb een bewoner eens gegroet en ik wees op zijn baard. De keer erna was hij netjes geschoren. Ik heb hem er ook op gewezen dat hij niet steeds binnen moet gaan staan bij de pomphouder. Je kunt best met deze mensen in gesprek.

6. Afsluiting

Spreker: Jan Weling (coördinerend portefeuillehouder)

Uw onveilige gevoel en de harde cijfers daarover kan ik niet zomaar wegnemen. Laten we vooral sámen werken aan de leefbaarheid in álle kernen van onze gemeente. Ik nodig u uit om met ons die weg in te slaan. Blijf met respect praten met elkaar. De informatieavond die het Burgerplatform vorige week heeft georganiseerd, vind ik heel waardevol. Realiseer u dat niet alles kan, maar we willen er wel serieus en eerlijk naar kijken. We willen het u ook helder uitleggen als het niet kan en waarom het niet kan. Koester datgene wat ons bindt en zal binden. Weet dat ik er voor u ben en weet mij te vinden.